

Kárpátalja és az alapszerződés

2023 szeptember 03. Flag

Szöveg méret

Mentés

-
-
-

• [0](#)

5

Átlag: 5 (1 szavazat)

Mérték

Elszalasztott lehetőség? Jóhiszem? naivitás? Bátortalanság? Hazaárulás?

Mondanám, hogy Huth Gergely két héttel ezelőtti írása ([A horvátoknak sikerült](#), 2023. augusztus 15.) újra lángra lobbantotta a régi vitát, de igazából izzó parázként mindig itt van köztünk. Medvebőrként terül el előttünk a padlón, és mint Buster Keaton, mindig belebotlunk. (Ezt a kiváló allegóriát Fábry Sándor használta egyszer a Kádár-rendszerre, de itt is jól megáll.) Valóban, ebben a témában nem sikerül megegyezni vagy legalább elfogadni egymás álláspontját. Sőt

a szemben álló felek egyre dogmatikusabban ragaszkodnak saját igazukhoz, egyre nagyobb sértéseket is vágnak egymás fejébe. Igazából nem is egy, hanem két ügyről van szó, bár ezek szorosan összefüggnek.

A piros sarokban találjuk azokat, akik szerint hiba (maradjunk egyelőre ennél a visszafogottabb megfogalmazásnál) volt 1991 decemberében aláírni az ukrán–magyar alapszerződést. És nagyjából ugyanez a csapat tudni véli azt is, hogy ebben az időben Ukrajna felajánlotta Magyarországnak Kárpátalját, de Antall József és kormánya (Jeszenszky Gézával a külügyminiszteri poszton) visszautasította az ajánlatot. A kék sarokban pedig értelemszerűen az akkori érintettek (édesapám hál' Istennek még él, Antall József sajnos már nem), valamint további egykori MDF-es politikusok helyezkednek el. Próbálják egyrészt védeni a mundér becsületét – helyesen; másrészt meggyőzni a nyilvánosságot (s talán saját magukat is), hogy Ukrajna iránti akkori rokonszenvük, jóhiszeműségük nem volt hiábavaló és hibás – ezt már kevésbé helyesen.

Szögezzük le: utólag mindig könnyű okosnak lenni. Ezt folyamatosan próbálom elmagyarázni Huth Gergelynek is (akivel egyébként jó barátságban vagyunk) részben apámék védelmében, de általában a politikai tisztánlátás kedvéért is.

Érdekes, hogy a ma is köztünk élő posztkommunista hatalomátmentésről, privatizátorokról (nevezzük őket bátran nemzetrontó tolvajoknak) és európai liberálissá avanszált leszármazottairól (nevezzük őket is bátran jólétben elkényeztetett neobolsevik hülyegyerekeknek) a legkiválóbb leleplező anyagokat író Mező Gábor történész (aki egyébként Gergely testvére) szintén számos alkalommal kritizálta az Antall-kormányt, de nemrég már nagy bölcsességről tanúbizonyságot téve mondta: kutatómunkája során belátta, micsoda kényszerpályán voltak, mennyire szűk mozgástérrel rendelkeztek, és nagyon könnyen törünk pálcát felettük a mai tudásunkkal, az azóta eltelt harminc évvel a hátunk mögött, a mai geopolitikai helyzetben.

És itt van a dolog egyik fontos része. Mert rendben, hogy utólag okosak vagyunk, és tudjuk az eredményt, amivel nem vagyunk megelégedve. De a vágyaink helyett gondoljuk végig az akkori alternatívát:

mi lett volna, ha nem írjuk alá az alapszerződést? Előnyösebb lett volna? Jobb lett volna a kárpátaljai magyarság élete? Nagy valószínűséggel hosszú távon sem, de rövid távon egész bizonyosan nem. Ők a legkevésbé sem szerettek volna egy sértett, dühös Ukrainát. Úgynevezett kettős elnyomásban éltek évtizedeken át (egyszerre nyomta el őket a szovjet rendszer és az ukrán többség), és a dokumentum nagyon biztató volt a jogaikat, nyelvhasználatukat, jövőjüket illetően.

Nem véletlenül üdvözölték őket is az alapszerződést. Az, hogy az ukránok később nem tartották be a vállalásaikat, egy másik kérdés. De egy nagyon fontos kérdés, és ebben követik el az óriási hibát a szerződés védelmezői. Ugyanis nem a szerződéssel van baj. Ők viszont – igazságukhoz ragaszkodva, tán némi hiúságból is – nem akarják belátni a tévedésüket. Pedig bármilyen nagyszerű, becsülendő dolog is az igazságunkhoz való karakán ragaszkodás, az emberi nagyság legfőbb fokmérője a tévedéseink felismerése és pláne beismerése. Nem abban tévedtek, hogy aláírták az alapszerződést, hanem abban, hogy bíztak az ukránokban. Ha ezt beismernék, meggyőződésem, hogy nemcsak a vita méregfogát húznák ki, hanem „mennybe is mennének”. De legalábbis a bírálatok helyett elismerést kapnának.

Mert nem lehet kétség afelől, hogy az alapszerződést a legjobb szándékkal, elkötelezett hazafiként, a magyar kisebbségek helyzetének jobbítását szintén akarva írta alá az Antall-kormány.

(Ezért is méltatlan és fölösleges hangulatkeltés, amikor Huth Gergő a „hazaárulás” szót – akár feltételes módban is – használja az eset kapcsán.) És nagyon fontos, hogy nemcsak a kárpátaljai magyarokról, hanem általában a határon túli magyarokról van szó. Az alapszerződés egyik nagy bírálója, Raffay Ernő történész (anno a Honvédelmi Minisztérium államtitkára) maga mondta néhány napja egy rendezvényen (saját fülemmel hallottam, élben, tőle, tehát bármifajta cáfolat teljességgel értelmetlen), hogy

akkor még? maga is egyetértett Antall érvelésével. Ami a következő volt: Kárpátalja is nagyon fontos, de az igazi „nagy falat”, a legfontosabb kérdés számunkra Erdély. És megakadályozandó, hogy az egykori kisantant (Csehszlovákia, Románia és Szerbia) esetleg összezárjon ellenünk, nagyon hasznos lesz egy közénk ékelődött Ukrajna. Továbbá kifejezetten az erdélyi magyarság érdekében, Románia esetleges „izmosásával” szemben jól jön egy baráti, hatalmas (akkor még 55 milliós) Ukrajna.

Raffay Ernő nagyot nézett a szememben, amikor beismerte, hogy akkor egyetértett ezzel az érveléssel; innentől kezdve sokkal könnyebben el tudom fogadni azt is, amiért ma már nem ért egyet velem. Még ha ez valóban csak utólagos „bölcesség”, a mai valóság tükrében.

Ez nem azt jelenti, hogy Raffay Ernő – és sokan mások – azon vélekedése, mely szerint a területi revízióknak ma realitása van, szintén a valóság helyes felmérésén alapulna. Bármennyire is szeretnénk az elcsatolt területek visszacsatolását (és a szlovákok, románok, szerbek..., a posztkommunisták, libernyákok..., a magyar nemzet külső és belső ellenségeinek bármekkora hisztériája, fröcsögése ellenére ne féljünk kimondani, hogy a szívünkben igenis vágyunk erre, hiszen ezek a területek valaha Magyarországhoz tartoztak, magyarok lakták és részben lakják ma is?ket), a jelenlegi politikai helyzet ezt nem teszi lehetővé.

Ez természetesen nem azt jelenti, hogy soha nem is jöhet el ilyen pillanat.

Orbán Viktor a Tranziton találoan fogalmazott: a magyarság olyan a Kárpát-medencében, mint egy pumpáló, pulzáló szív: hol kitágul, hol összezsugorodik. Most épp az összezsugorodás szakaszában vagyunk még, de ki tudja, mikor jön el egyszer csak az expanzív szakasz.

És bár valós érv, hogy ezen területek döntő hányadán már jelentős kisebbségben van a magyarság (épp ezért nincs realitása ma a területi revízióknak), nézzük például Esztergom esetét: volt olyan (az 1600-as évek második felében), amikor nem vagy alig volt magyar lakossága. (Döntően német volt.) Ma pedig jóval kilencven százalék fölötti arányban magyar város. De például 1946–49 között a lakosságcsere során a tőle nem messze lévő Keszölcön is jelentősen változott a magyar és a szlovák lakosság aránya. Vagy a török hódoltság alatt gyakorlatilag minden magyar elmenekült a Duna–Tisza középre, ma mégis magyar terület. (Persze a török hódítások miatt kiürült területek jelentős részére más etnikumok érkeztek, ez is volt Trianon egyik előidézője, de ez egy másik történelemóra.) Szóval való igaz, hogy az elcsatolt területek nagy részén, akár természetes úton, akár betelepítésekkel, mára többségbe kerültek a nem magyar etnikumúak. De a „szív” bármikor újra elkezdhet magyar vért pumpálni...

Visszatérve Ukrajnára:

az alapszerződés akkor a helyes és egyetlen járható útnak tűnt. A függetlenné vált Ukrajnának posztszovjet öröksége ellenére el kellett magát fogadtatnia a Nyugattal, illetve az összeomlott szovjet gazdaság és közigazgatás helyén működőképes államot kellett létrehozni és fenntartani. Jogosan feltételezhattük, hogy nem pusztán tisztességből fogja betartani a vállalásait, hanem saját érdekében is, hiszen továbbra is szüksége lesz a támogatókra, köztük Magyarországra.

Ahogy valóban nekünk is szükségünk volt egy baráti Ukrajnára a posztszovjet világban és az esetleg elharapózó román nacionalizmussal szemben. Nem sejtettük, hogy valójában az ukrán nacionalizmus (is) el fog harapózni, azt pedig még kevésbé, hogy az USA felismeri: Oroszország hosszú távú elszigetelésére kiváló eszköz lehet, ha sikerül nyugati bástyát csinálni a nagy létszámú lakossággal (és katonasággal!) rendelkező, ugyanakkor végtelenül korrupt, ezért teljes gazdasági függésben tartható Ukrajnából.

Ennek eredményét ma tökéletesen látjuk a háború kapcsán. Ezért még kevésbé segíti az alapszerződés mellett érvelőket, amikor nemcsak akkori álláspontjukat védik, hanem az élet által egyértelműen megcáfolt dogmáikhoz is ragaszkodnak. Hogy az ukránok alapvetően jó szándékúak, és ezért ma is gondolkodás nélkül, mindenben

támogatni kell őket. No meg hogy a Nyugat, pláne konkrétan az USA önzetlen, morálisan tiszta. Lord Palmerston egykori brit miniszterelnök mondása („Angliának nincsenek örök barátai és örök ellenségei, csak örökös érdekei”) nagyjából bármely országra igaz – ha hajlandók vagyunk idealizmus helyett realistán gondolkodni.

Szóval egy kicsit mindenkinek igaza van.

Az alapszerződés akkor helyes lépés volt, de mára kiüresedett, átléptek rajta, megszegették, felrúgták. Ezért ma nem volna szabad aláírni. De ma egy teljesen más helyzet van!

És itt jön majd a másik kérdés: tényleg megkaphattuk volna Kárpátalját, ha akarjuk, s akkor ma a miénk lenne? Ebben a kérdésben viszont senkinek sincs igaza.

De hogy miért, azt már csak két hét múlva tudom kifejteni, mert így is túlléptem a megengedett karakterszámot. Addig is: nézzék meg ma (szombat) este a Hír TV-ben a Politikai Hobbista szerző, visszatérő adását, amelyben édesapám lesz a vendég, és pontosan ezekről fogom kérdezni.

Borítókép: A Munkácsi Városi Tanács végrehajtó bizottsága 2022 októberében a munkácsi várból önkényesen és rapid módon eltávolította a város jelképének számító, 2008-ban eredeti formájában helyreállított millecentenáriumi turulszobrot (Fotó: Bereczky Tamás)

Jeszzenszky Zsolt - www.magyar nemzet.hu

Ajánló